

Tehtävien vastaukset, luku 7

1. Käsitteitä

Selitä käsitteet

a. jalostus

Toimintaa, jossa alkutuotannon raaka-aineista valmistetaan teollisuudessa puolivalmisteita tai valmiita tuotteita.

b. alihankkija

Yritys, joka valmistaa tuotteiden osia tai jonka palveluita käytetään toisen yrityksen tarpeisiin. Esimerkiksi autoteollisuudessa alihankkijat valmistavat erilaisia osia, jotka myöhemmin kootaan yhteen.

c. monikansallinen yritys

Suuryritys, joka toimii monessa maassa ja jonka omistus on yleensä hajautunut monen maan osakkeenomistajille.

d. maailmanmarkkinahinta.

Hinta, joka kertoo kuinka paljon tietyllä hetkellä maksetaan maailmanmarkkinoilla jostakin raaka-aineesta tai tuotteesta.

2. Pohdittavaa

a. Miten suomalainen teollisuus on viime vuosina muuttunut?

Suomalaiset teollisuusyritykset ovat verkostoituneet ja tuotteita valmistetaan alihankkijoiden avulla. Yritykset ovat myös pitkälle erikoistuneita. Koska tuotantokustannukset ovat nousseet, suuryritykset ovat siirtäneet tuotantoaan halpatuotantomaihin, esimerkiksi Kiinaan. Osa yrityksistä on joutunut lomauttamaan työntekijöitään tai lakkauttamaan tehtaita.

Suomalainen teollisuus on vastannut kansainväliseen kilpailuun laadukkailla tuotteilla ja ottamalla huomioon kestävän kehityksen vaatimukset. Myös bio- ja kiertotalouden vaatimukset otetaan teollisuudessa entistä enemmän huomioon.

b. Mitä etua on teollisuuden globalisaatiosta ja verkostotaloudesta? Mitä haittaa niistä on?

Etuja: työvoiman liikkuvuus, tuotantokustannusten aleneminen, innovaatioiden leviäminen.

Haittoja: työpaikkojen siirtyminen halpatuotannon alueille, entisten teollisuusseutujen autioituminen, suurten monikansallisten yritysten vallan ja pääoman keskittyminen, tuotantoon liittyvät eettiset ongelmat, kun tuotantokustannuksia halutaan alentaa.

c. Ota selvää, mitä vapaakauppa tarkoittaa.

Vapaakauppa tarkoittaa kansainvälisen kaupan harjoittamista ilman rajoituksia ja tulleja. Tällöin maiden välinen tavaroiden vienti ja tuonti on vapaata.

3. Valtioliittymät

a. Merkitse piirto-ohjelman avulla maailman valtiokarttapohjaan G20-maat.

Opiskelijan oma vastaus.

G20-maita ovat Argentiina, Australia, Brasilia, Etelä-Afrikka, Etelä-Korea, Indonesia, Intia, Iso-Britannia, Italia, Japani, Kanada, Kiina, Meksiko, Ranska, Saksa, Saudi-Arabia, Turkki, Venäjä, Yhdysvallat sekä edustus EU:sta.

b. Selitä, mitä tarkoitetaan BRICS-mailla.

BRICS-maat ovat valtioita (Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina, Etelä-Afrikka), joiden merkitys maailmantaloudessa on ollut suurta 2000-luvun alkupuolella. Nimitys tulee valtioiden englanninkielisistä alkukirjaimista.

4. Liikevaihdoltaan suurimmat teollisuusyritykset maailmassa

Etsi internetistä uusimmat tiedot suurimmista teollisuusyrityksistä maailmassa.

a. Tee taulukko 10 suurimmasta yrityksestä, niiden pääkonttoreiden sijaintivaltioista ja toimialoista.

Opiskelijan oma vastaus.

b. Vertaile taulukkoasi oppikirjan sivun 80 taulukkoon. Mitä eroja huomaat?

Opiskelijan oma vastaus.

5. Valtioiden vientituotteiden vertailua

a. Yhdistä alla mainitut valtiot kartassa näkyviin numeroihin.

- Albania
- Australia
- Angola
- Chile
- Arabiemiirikunnat

1=Chile, 2=Angola, 3=Albania, 4=Arabiemiirikunnat, 5=Australia

b. Etsi internetistä valtioiden kolme tärkeintä vientituotetta.

Valtioiden vientituotteista saa tietoa esimerkiksi CIA:n The World Factbook -sivustolta: Economy > Exports - commodities

Esimerkki (tiedot vuodelta 2017):

Albania: tekstiilit, jalkineet, asfaltti, metallit, raakaöljy, vihannekset, hedelmät, tupakka

Angola: raakaöljy, timantit, öljyjalosteet, kahvi, sisal, kalatuotteet, puutavara, puuvilla

Arabiemiirikunnat: raakaöljy, maakaasu, kuivattu kala, taatelit

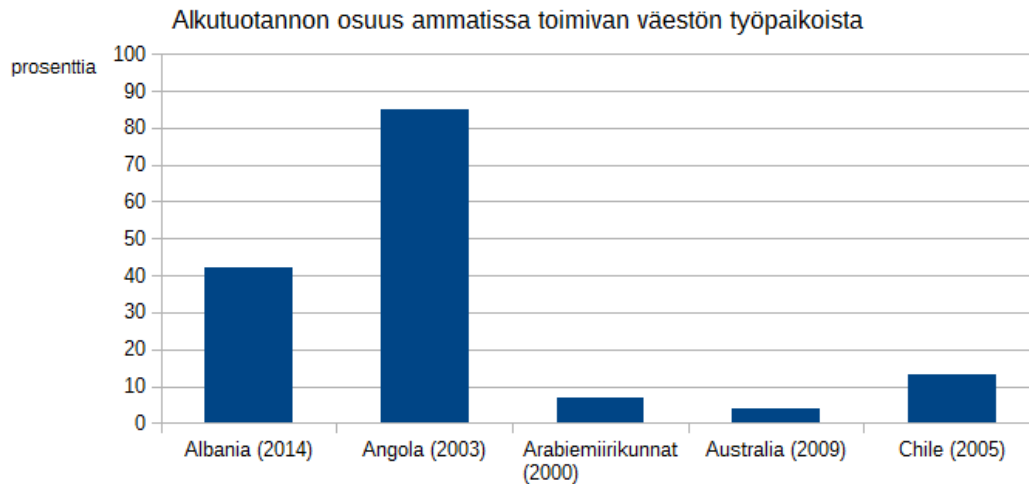
Australia: hiili, rautamalmi, kulta, liha, villa, alumiini, vehnä, koneet ja kulkuneuvot

Chile: kupari, hedelmät, kalatuotteet, paperi, kemikaalit, viini

c. Tutustu valtioiden elinkeinorakenteeseen. Laadi pylväsdiagrammi, joka kuvaa alkutuotannon osuutta ammatissa toimivan väestön työpaikoista kyseisissä valtioissa.

CIA:n World Factbook valtiotiedoista: [Economy > Labor force - by occupation > agriculture](#)

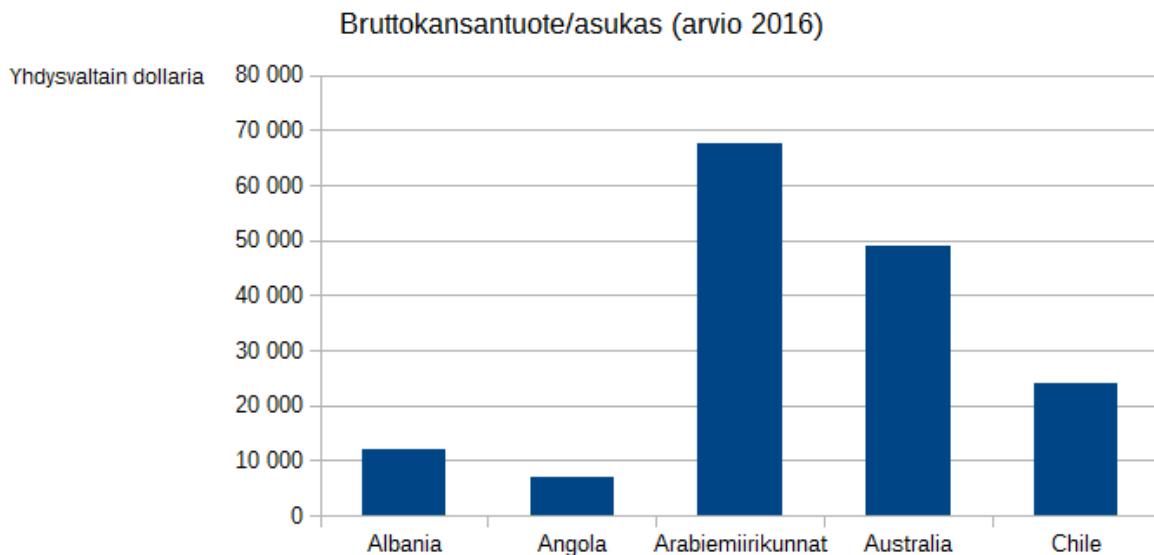
Esimerkki (tiedot vuodelta 2017):

d. Laadi pylväsdiagrammi valtioiden bruttokansantuotteesta/asukas.

CIA:n World Factbook valtiotiedoista: [Economy > GDP - per capita](#)

Esimerkki:

e. Vertaile diagrammeja. Mitä voit päätellä vientituotteiden ja alkutuotannon osuuden vaikutuksesta valtion BKT:hen?

Jos valtion väestöstä suurin osa työskentelee alkutuotannossa ja vientituotteet ovat pääasiassa raaka-aineita, bruttokansantuote on alhainen.

6. Globaalitalouden haasteet

Lue oheinen aineisto Finlaysonista.

Selosta, miten yritys

a. vastaa erilaisiin globaalitalouden haasteisiin

Yritys on siirtänyt tuotantoaan halvemman tuotannon maihin, esimerkiksi Turkkiin, Pakistaniin, Intiaan ja Kiinaan. Myös yrityksen pääraaka-aine puuvilla tulee puuvillan tuottajilta eri puolilta maailmaa. Yhtiö on alkanut korostaa entistä enemmän kestävän kehityksen ja globaalin vastuun näkökulmia.

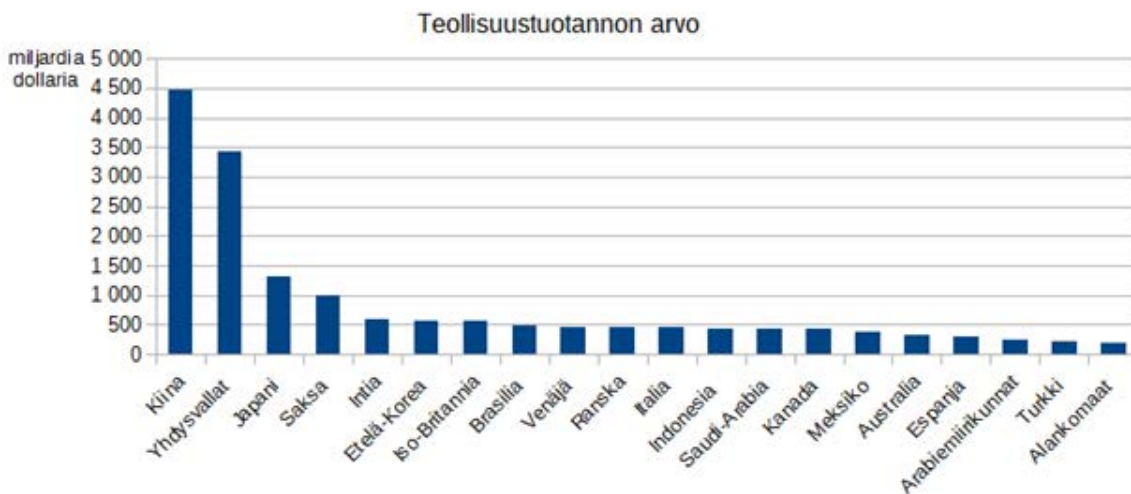
b. vaikuttaa ympäristöönsä.

Kestävän kehityksen haasteisiin yritys vastaa esimerkiksi tuottamalla Reilun kaupan pyyhkeitä ja valmistamalla vanhoista lakanoista räsymattoja. Lähes kaikki yrityksen tuotteet ovat saaneet tiukat kemikaalivaatimukset täyttävän Öko-Tex-sertifikaatin. Yritys on siirtynyt käyttämään uusiutuvaa energiaa.

7. Diagrammi teollisuustuotannosta

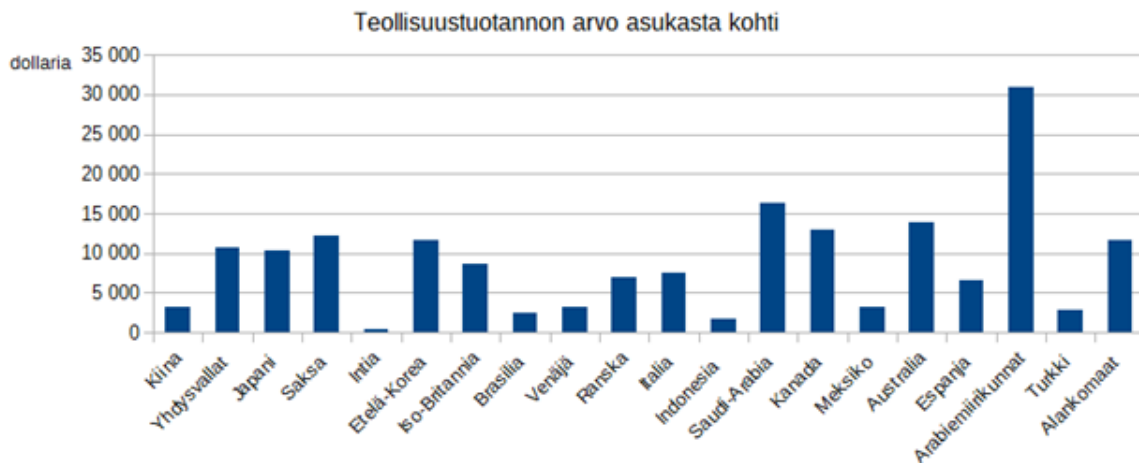
Ohessa on taulukko teollisuustuotannon mukaan suurimmista valtioista ja niiden väkiluvuista.

a. Piirrä pylväsdiagrammi valtioista teollisuustuotannon arvon perusteella.

b. Laske taulukkolaskentaohjelmalla teollisuustuotannon arvo/asukas ja piirrä sen perusteella toinen pylväsdiagrammi.

Huom! Koska väkiluku on taulukossa ilmoitettu miljoonina, täytyy teollisuustuotannon arvo vastaavasti muuttaa miljooniksi dollareiksi, esimerkiksi Kiina 4 458 000 miljoonaa dollaria.

c. Tutki laatimiasi diagrammeja ja kirjaa ylös viisi merkittävää huomiota.

Esimerkiksi:

Valtioiden järjestys ei enää ole sama, kun lasketaan teollisuustuotannon arvo asukasta kohti.

Suurin arvo on Arabiemiirikunnissa ja seuraavana on Saudi-Arabia.

Rikkaissa maissa, kuten Arabiemiirikunnat, Saudi-Arabia, Kanada ja Australia, teollisuustuotannon arvo asukasta kohden on suurin.

Kehittyvissä maissa, kuten Intia ja Indonesia teollisuustuotannon arvo asukasta kohden on pienin.

Suurin arvo on öljyntuottajamaissa (Arabiemiirikunnat, Saudi-Arabia), kun taas esimerkiksi maatalouden tuotteita jalostavissa maissa (Intia, Brasilia) teollisuustuotannon arvo on pienin.